

התבלין מתבשל שם כראוי, ואיסורו רק מדרבנן ודוקא בשבת עצמה (תוס' רע"ק א' במשנה להלן כב, ב בבאיור דברי רש"י כאן).

המשך מדף מב:

ואין נאותין ממנו לפי שאינו מן המוקף, אין נהנים מן השמן המטפף מן הנר בשבת, לפי שאינו מן המוכן שכבר הוקצה למצותו (רע"ב), ואף לדעת רבי שמעון המתיר (להלן מד, א) להשתמש בשמן הנוטר בנר, זה רק לאחר שהנר כבה, אבל קודם שכה אסור להשתמש בשמן הנוטר משום שהוקצה למצותו, שכל עוד הנר דולק אסור להשתמש בשמן שבנר, שמא יכה (ראה ביצה כב, א), ולכן גם השמן הנוסף מוקצה (תוס').

גמרא. אכל כופה עליה פלי שלא תשבר, והיתר זה פירש בירושלמי (ד, ב) שהוא בתנאי שהכלי לא יגע בביצה (מאירי; ראב"ד שבת כה, כג), שאמנם נגיעה במוקצה מותרת, אבל בביצה וכדו' יש חשש שמא ינענע בנגיעתו (מגיד משנה שם). ■ וכן הלכה (שו"ע א"ח שי, ו ומשנ"ב שם; רמ"א שח, ג ומשנ"ב שם).

תרגומל עשויה להטיל ביצתה באשפה, לאו דוקא אשפה, אלא כל מקום שאין הביצה משתמרת בו, הוא כאשפה לענין זה (ריטב"א).

והצלה שאינה מצויה לא התירו, וכן הצלת השמן שבמשנתנו לא הותרה, משום שלא מצוי טפטוף כמות שמן נכבדה שראוי לטרוח להצילה (ריטב"א, בבאיור דברי רש"י), ויש מפרשים להיפך, שטפטוף שמן כל כך מצוי, עד שהרגילות להניח כלי תחת הנר כבר בערב שבת, ושכחת הנחה אינה מצויה ולכן אם שכח לא התירו (תוס'), או שאי הנחתו כלי תחת הנר, מוכיחה כי הנר הזה אינו רגיל לטפטף, והטפטוף שכעת טפטף אינו מצוי (ר"ן).

המשך מדף מג:

באבנים מקורזלות דחזין לבית הכסא, אבנים מקורזלות הם מוקצה, אלא שהתירו להשתמש בהם לצורך בית הכסא משום כבוד הבריות (רש"י סוכה לו, ב ד"ה מותר, ותוס' שם ד"ה בשבת), ואף שההיתר לטלטלם הוא רק לצורך בית הכסא, מכל מקום הותר לטלטל מחצלות לכסותם כדבר הניטל לכל צורך, שכשם שהתירו לטלטלם לצורך קינוח משום כבוד הבריות, כך התירו לפרוס עליהם מחצלות כדי שיוכל להשתמש בהם לקינוח בהמשך השבת (הערות הגר"ש אלישיב ביצה לו, ב).

דאישתויר מבנינא, שכיון שאין עומדות לבנין הן עומדות ליישיבה, ותורת כלי עליהן (רש"י להלן ככד, ב ד"ה דאיתור).

המשך מדף מג:

לא דכולי עלמא טלטול מן הצד שמיה טלטול, ולא העמידה שכולם סוברים לאו שמיה טלטול, והמדובר באופן שאין לו ככר או תינוק, וכן יש לו רק מיטה אחת, שההלכה שטלטול מן הצד שמיה טלטול, ודוקא באופן כמו כאן שהטלטול מן הצד הוא לצורך המוקצה (המת, שלא יסריח בחמה), אבל באופן שהטלטול מן הצד הוא לצורך דבר המותר [כגון נועץ קוץ ארוך בצנן הטמון בחול כדי להוציאו מן החול, ותוך כדי ההוצאה מטלטל את החול שמעל הצנן], הדין שטלטול מן הצד לאו שמיה טלטול, כיון שאין

ושמע מינה הפשרו זהו בשולו, מדרבנן, ולכן אסרו ליתנו בכלי ראשון, אבל בכלי שני לא אסרו חכמים ליתנו, אף שהשמן מפשיר שם, שלא גזרו על ההפשר אלא במקום שיש בו איסור בישול (ראה רש"י וראש יוסף בדעתו).

היכי עבדי קיי - איך הורה הוראה בבית המרחץ (רש"י), ולמה לא רימזו לו לחדול ממעשיו, שלא בדרך הוראה של תורה (רשב"א).

אפרושי מאסורא שאני, והורה לו במפורש בדרך הוראה ולא בדרך רמז, שידע שיש איסור בדבר (ריטב"א). ■ להלכה, אם נדמן איסור במרחץ, יאמר להם שהדבר אסור ואפילו בלשון הקודש (שו"ע א"ח פה, ב, וראה משנ"ב שם).

המבשל בחמי טבריא בשבת חייב וכו' מכת מרדות. וכן נפסק להלכה (משנ"ב שיה, כ).

המשך מדף מב:

ספל, לדעת בית הלל האוסרים באמבטי ומתירים בכוס, בספל יש צד חומרא [לעומת כוס], שמשמשים בו במים ורתחים לרחיצה, ולכן מקפידים על רתיחת המים, וראוי לגזור בו, ומאידך, יש בספל צד קולא [לעומת אמבטי], שהוא כלי שני (ראה רש"י, וכשיטתו לעיל באמבטי), או שהמים שבו פחות ורתחים מאשר באמבטי (ב"י א"ח שית, יא-יב, לדעת הסוברים לעיל, שאף אמבטי היא כלי שני).

■ להלכה, בעירוב מים צוננים במים חמים בשבת, אין חילוק אם החמים למעלה או למטה [שאיין הלכה כרש"י], וכמו כן אין חילוק בכמות המים, אלא תלוי ברמת החום של המים לאחר העירוב. [סעיפים א-ב דלהלן עוסקים בכלים שאינם עומדים לרחיצה, וסעיף ג, עוסק באמבטי]. וכדלהלן:

[א] עירוב מים צוננים רבים במעט מים חמים, באופן שלאחר העירוב חום המים יהא פחות מיד סולדת, מותר, ואפילו בכלי ראשון לאחר שהוסר מהאש, או בעירוי מכלי ראשון [בניגוד למאכל יבש, שאסור להכניסו לכלי ראשון, או לערות עליו מכלי ראשון, לפי שבעירוב מים, מתערבים המים הרותחים במים הצוננים ונחים מרתיחתם, ושוב אין בכוחם לבלש, וכדעת בית הלל לפירוש תוס'] (רמ"א א"ח שיה, יב ומשנ"ב שם).

[ב] עירוב מים צוננים מועטים במים חמים מרובים, באופן שלאחר העירוב חום המים יהא בשיעור יד סולדת, בכלי ראשון או בעירוי מכלי ראשון אסור, ובכלי שני מותר (שו"ע שם).

[ג] ובאמבטי, שהוא כלי העומד לרחצה, והמים שבו רותחים ביותר, מחמירים שאפילו כאשר הוא כלי שני, אסור לשפוך בו מעט מים צוננים [וכפירוש תוס' בדעת בית הלל] (רמ"א שם, יא), ויש מוסיפים, שבאמבטי שהוא כלי ראשון, אסור לשפוך אפילו מים צוננים רבים [וכדעת רש"י] (משנ"ב שם).

משנה. האלפס והקרה שהעביר מרותחין מהכירה, בערב שבת בין השמשות, כמנהגם (רש"י כאן ולעיל לד, א), או שהעבירם מהכירה בשבת (מאירי).

לא יתן לתוכן תבלין, לאחר שתחשך, שהתבשיל שב'כלי ראשון' שבו הוא התבשל על האש, יש בו כח לבלש דבר הבא עמו במגע, ואפילו לאחר שהוסר מהאש, כל זמן שהוא רותח בשיעור 'יד סולדת' (רש"י, ותוס' לעיל מ, ב ד"ה ושמע), אבל בבין השמשות, מותר [לדעת רש"י] ליתן תבלין בכלי ראשון שהוסר מהאש, שאין